

FÜL-ORR-GÉGÉSZET FEJ-NYAK-SEBÉSZET

Szerkesztette

RÉPÁSSY GÁBOR

Egyetemi tankönyv

Fül-orr-gégészet, fej-nyak-sebészet
egyetemi tankönyv

Szerkesztette:

Prof. Dr. Répássy Gábor

egyetemi tanár

Semmelweis Egyetem ÁOK Fül-Orr-Gégészeti, Fej-Nyaksebészeti Klinika

Dr. med. habil. Hirschberg Andor

egyetemi docens, PhD.

osztályvezető főorvos

Szent János Kórház

Prof. Dr. Jóri József

Tanszékvezető egyetemi tanár, PhD.

Szegedi Tudományegyetem

Szent-Györgyi Albert Klinikai Központ

Fül-Orr-Gégészeti, Fej-Nyaksebészeti Klinika igazgatója

Dr. Kadocsa Edit

egyetemi docens, PhD.

Szegedi Tudományegyetem

Szent-Györgyi Albert Klinikai Központ

Fül-Orr-Gégészeti, Fej-Nyaksebészeti Klinika

Dr. Katona József

részlegvezető főorvos

Szent János Kórház

Dr. Kiefer Gábor

egyetemi adjunktus, PhD.

Semmelweis Egyetem ÁOK Fül-Orr-Gégészeti,

Fej-Nyaksebészeti Klinika

Dr. Küstel Marianna

egyetemi docens, PhD.

Semmelweis Egyetem ÁOK Fül-Orr-Gégészeti,

Fej-Nyaksebészeti Klinika

† **Prof. Dr. med. habil. Lichtenberger György**

egyetemi magántanár, PhD.

Állami Egészségügyi Központ

Fül-Orr-Gégészeti és Fej-Nyaksebészeti Osztály

Prof. Dr. Pytel József

tanszékvezető egyetemi tanár, PhD.

Pécsi Tudományegyetem ÁOK

Fül-Orr-Gégészeti, Fej-Nyaksebészeti Klinika

Dr. Rezek Ödön

egyetemi adjunktus

Semmelweis Egyetem ÁOK Fül-Orr-Gégészeti,

Fej-Nyaksebészeti Klinika

Prof. Dr. Répássy Gábor

tanszékvezető egyetemi tanár, PhD.

Semmelweis Egyetem ÁOK Fül-Orr-Gégészeti,

Fej-Nyaksebészeti Klinika igazgatója

Prof. Dr. Sziklai István

tanszékvezető egyetemi tanár, PhD.

Orvostudomány Doktora

DEOEC ÁOK

Fül-Orr-Gégészeti, Fej-Nyaksebészeti Klinika igazgatója

Dr. Szirmai Ágnes

egyetemi docens, PhD.

Semmelweis Egyetem ÁOK Fül-Orr-Gégészeti, Fej-

Nyaksebészeti Klinika

Dr. Tamás László

osztályvezető főorvos, PhD.

Jahn Ferenc Dél-pesti Kórház

Fül-Orr-Gégeosztály

Dr. Tóth Ágnes

egyetemi docens, PhD.

DEOEC ÁOK

Fül-Orr-Gégészeti, Fej-Nyaksebészeti Klinika

TARTALOMJEGYZÉK

Előszó	23	4. fejezet	
1. fejezet		AUDIOMETRIA (Pytel József)	55
A FÜL ANATÓMIÁJA, ÉLETTANA (Sziklai István) ..	25	Szubjektív és objektív audiometria	55
A fül anatómiája	25	Tisztahang audiometria	56
Külső fül	25	Küszöbaudiometria –	
A középfül	26	Hallásküszöbmeghatározás	56
Belső fül	27	Küszöb fölötti audiometriai vizsgálatok	56
Hallásélettan	34	Kóros hangosságfokozódás kimutatására	
Akusztikus stimulus prezentáció a cochleában.		szolgáló vizsgálatok	58
Passzív mechanika	35	Hallóideg fáradást kimutató vizsgálatok	60
A cochlea aktív mikromechanikai		Békésy-audiometria	61
tulajdonságai	36	Beszéd-audiometria	62
A hallás kórélettana	36	Beszédküszöb-vizsgálat (számpróba)	62
A hangmagasság és a hangosságérzet		Beszédértés-vizsgálat (szópróba)	62
zavarai	36	5. fejezet	
Kóros hangosságfokozódás (recruitment)	38	KIVÁLTOTT VÁLASZ AUDIOMETRIA	
Szubjektív tinnitus	38	(Pytel József)	63
A hallóideg és egyensúlyozó ideg	38	Reflexen alapuló hallásvizsgáló eljárások	63
Hallópálya és vestibularis pályarendszer	39	Reflex-audiometria	63
2. fejezet		Tympanometria	64
A FÜL VIZSGÁLATA (Sziklai István)	41	Akusztikus válasz: otoakusztikus emisszió	67
Inspekció és otoszkópia	41	Spontán otoakusztikus emisszió	67
Egyéb fülvizsgálatok	43	Kiváltott otoakusztikus emisszió	67
A fül radiológiai vizsgálata	43	Tranziens otoakusztikus emisszió	67
Szummációs felvételek	43	Stimulus frekvencia otoakusztikus emisszió	68
Temporalis csont komputertomográfia (CT)		Disztorziós-kombinációs hang emisszió	69
és mágneses rezonancia (MR) képalkotás	43	Akusztikus kiváltott potenciál audiometria:	
3. fejezet		Elektromos válasz audiometria (Electric Response	
KLASSZIKUS HALLÁSVIZSGÁLATOK (Pytel József) ..	47	Audiometry ERA)	70
Bevezetés	47	A kiváltott potenciál audiometria lényege	70
Beszédteszt	47	Az ERA felosztása	72
Hangvillavizsgálatok	48	Electrocochleográfia	73
Weber-teszt	48	(ECoG) a cochlea és a hallóideg akusztikus	
Rinne-teszt	49	kiváltott potenciáljai	73
Schwabach-vizsgálat	50	Az electrocochleográfia klinikai alkalmazása	74
A Gellé-próba	51	Agytörzsi kiváltott potenciál audiometria	74
A Bing-próba	51	A retrocochlearis laesio jelei BERA-nál	76
		A recruitment jelei BERA-nál	76
		Kérgi kiváltott válasz audiometria	76
		Korai kérgi kiváltott potenciálok (Közepes	
		latenciájú válaszok, MLR)	76

Késői (lassú) kiváltott kérgi potenciálok	78	Otitis media suppurativa chronica.	102
Igen késői kiváltott válasz: Contingent		Az otitis media suppurativa szövődményei	108
Negative Variation (CNV)	79	Exocranialis szövődmények	108
A BERA előnye	79	Intratemporalis szövődmények	109
<i>6. fejezet</i>			
A KÜLSŐ FÜL BETEGSÉGEI (Pytel József)	81	„Az idült középfülgennyedés szövődményeinek megelőzése	114
A fülkagyló betegségei	81	A fejtrauma és a középfülgyulladás	114
Fejlődési rendellenességek	81	Középfül-allergia	115
Sérülések	81	A középfül daganatai	115
Othaematoma	82	Koleszterin granuloma	115
Gyulladások	82	Haemangioma	115
Perichondritis	82	Carotis interna aneurysma	115
A fülkagyló daganatai	84	Glomus jugulare tumora	115
A külső hallójárat betegségei	84	Cholesteatoma	116
Fejlődési rendellenességek	84	A nervus facialis neurinomája	116
Sérülések	84	Letterer–Stiwe-megbetegedés, Hand–Schüller–Christian-megbetegedés, eosinophil granuloma	116
Törések	84	Meningeoma	116
Idegen testek (rovarok és élettelenek)	84	Cylindroma (adenocysticus carcinoma)	116
Cerumen	84	Középfül-carcinoma	116
Keratinosis obturans	85	<i>8. fejezet</i>	
Otitis externa	85	OTOSCLEROSIS (Sziklai István)	117
Otitis externa necrotisans	86	Az otosclerosis tünetei	117
Herpes zoster	87	Az otosclerosis formái	117
A külső fül daganatai	87	Az otosclerosis etiológiája	117
Benignus daganatok	87	Az otosclerosis patológiája	118
Praecancerosisok	89	Stapedialis otosclerosis	118
Malignus tumorok	89	Cochlearis otosclerosis	118
Metastasisképződés	90	Az otosclerosis diagnosztikája	118
A dobhártya betegségei	90	Az otosclerosis differenciáldiagnosztikája	119
Sérülések	91	A csont rendszerbetegségeinek lokális manifesztációja	119
A dobhártya izolált gyulladása (myringitis)	92	Helyileg előforduló csontdegeneráció szisztémás tünetek nélkül	120
Myringitis granulosa	92	Az otosclerosis kezelése	120
Myringitis bullosa haemorrhagica (influenzatica)	92	A stapes sebészet során néha előforduló váratlan intraoperatív körülmények	121
Miliaris tuberculosis	92	Intraoperatív szövődmények	121
<i>7. fejezet</i>			
A KÖZÉPFÜL MEGBETEGEDÉSEI (Pytel József)	93	<i>9. fejezet</i>	
A középfül gyulladással megbetegedései	93	A BELSŐFÜL BETEGSÉGEI (Sziklai István)	123
Otitisek felosztása	93	Genetikai okok miatt kialakuló nagyothallás	123
Otitisek felosztása jellegük szerint	93	Zajkárosodás	124
Otitisek felosztása időbeli lefolyásuk szerint	93	Szörsejtkárosodás és a zaj okozta nagyothallás patomechanizmusa	124
Hurutos középfülgyulladások	93	Zajcsipke és tinnitus	124
Otitis media catarrhalis acuta simplex	93	A zaj okozta nagyothallás klinikuma	125
Otitis media catarrhalis acuta serosa (heveny, savós középfülhurut)	94	Prevenció	125
Aerootitis	94	Ototoxicitás	125
Otitis media catarrhalis chronica	94	Labyrinthitis	126
Gennyes középfülgyulladások	97	Otolabyrinthitis syphilitica	127
Akut gennyes középfülgyulladások	97		
Mastoiditis acuta	100		
Az otitis media suppurativa acuta lefolyásának lehetséges útjai	101		

Autoimmun nagyothallás	127
Hirtelen kialakuló idiopathiás percepciós nagyothallás	128
Presbycusis	129
Perilympa fisztula	130

10. fejezet

A FÜLZÚGÁS (Tamás László)	133
Etiológia, patomechanizmus	133
A fülzúgás előfordulása	133
Gyakoriság	133
Életkori és nemi sajátosságok	133
Jellemző tünetek	134
A fülzúgás diagnosztikája	134
Anamnézis	134
Fizikális vizsgálatok	134
Diagnosztikai vizsgálatok	134
A fülzúgás kezelése	135
Gyógyszeres kezelés	136
Műtét	136
Egyéb kezelési lehetőségek	136
Életviteli tanácsok	137

11. fejezet

A GYERMEKKORI NAGYOTHALLÁS (Küstel Marianna)	139
A gyermekkori nagyothallás jelentősége	139
A gyermekkori nagyothallásra utaló gyanújelek	139
A gyermekkori nagyothallás rizikótényezői	139
A gyermekkori nagyothallás etiológiai felosztása	140
Perifériás halláscsökkenések	140
Centrális auditoros feldolgozási rendellenességek	141
A gyermekkori nagyothallás kivizsgálása	141
Szubjektív vizsgálatok	142
Objektív vizsgálatok	142
A gyermekkori nagyothallás kezelése	143
Műtėti kezelés	143
Hallókészülékkel történő hallásjavítás	143

12. fejezet

A HALLÓKÉSZÜLÉK (Küstel Marianna)	145
Bevezetés	145
A hallás jelentősége	145
Hallókészülékek	145
A hallókészülék története	145
A hallókészülék felépítése	146
Tartozékok	147
A hallókészülékek elektroakusztikai jellemzői	147
A jelfeldolgozás típusai	147
A hallókészülékek típusai	149
BAHA (Bone Anchored Hearing Aid)	152
A hallókészülék rendelése	155
A hallókészülékes beteg gondozása és rehabilitációja	158

13. fejezet

COCHLEARIS IMPLANTÁCIÓ (Jóri József – Küstel Marianna)	161
A cochlearis implantátum felépítése és működése	161
Az implantátum felépítése	161
Az implantátum működése	161
A cochlearis implantáció indikációja	162
A súlyos fokban hallássérültek felosztása a hallássérülés bekövetkeztének időpontja és a verbális képességek szerint	162
Indikáció postlingualis sükettség és süketséggel határos nagyothallás esetén	162
Indikáció prae- és perilingualis sükettség és süketséggel határos nagyothallás esetén	162
Az implantáció kontraindikációi	162
A műtét előtti kivizsgálás	163
Orvosi vizsgálatok	163
Pedagógiai vizsgálat	163
Pszichológiai vizsgálat	163
Műtét	163
Műtėti technika	163
Intraoperatív vizsgálatok	164
Műtėti és műtét utáni szövődmények	164
Az implantáció utáni (re)habilitáció	164
A készülék programozása	164
Elérhető eredmények	164

14. fejezet

ÚJDONSÁGOK A COCHLEARIS IMPLANTÁCIÓ TERÜLETÉN (Küstel Marianna – Jóri József)	165
A műtėti technika fejlődése	165
Hagyományos műtėti technika: posterior tympantotomia	165
Suprameatalis behatolásból végzett műtét	165
Navigációs technikával végzett cochlearis implantáció	165
A cochlearis implantációval történő hallásjavítás speciális esetei	166
Bilateralis implantáció	166
Implantátum és hallókészülék együttes alkalmazása két fülön	166
Implantátum és hallókészülék együttes alkalmazása azonos fülön	167
Meningitis profilaxis	167
Preoperatív profilaktikus vakcináció	167
Perioperatív meningitis profilaxis	167
Posztoperatív meningitis profilaxis	167

15. fejezet

A VESTIBULARIS RENDSZER MŰKÖDÉSE ÉS VIZSGÁLATA (Szirmai Ágnes)	169
A vestibularis rendszer működése	169
Egyensúly és testtartás-szabályozás	170

A vestibularis rendszer vizsgálata	170
Anamnéziszfelvétel	170
Egyensúlyrendszeri neurológiai tünetek vizsgálata	171
Fülészeti és audiológiai vizsgálat	172
A vestibularis rendszer vizsgálata	172
Az otoneurológiai lelet	177
A szédülés eszközös vizsgálata	177

16. fejezet

PERIFÉRIÁS VESTIBULARIS KÁROSODÁST

OKOZÓ BETEGSÉGEK (Tóth Ágnes)	181
A belső fül megbetegedései	181
Tág aquaeductus vestibuli szindróma (large vestibular aqueduct syndrome, LVAS)	181
Kinetosis	181
Commotio labyrinthi	182
Perilympa fistula	182
A belső fül törései	182
Pozicionális nystagmus	183
Morbus Ménière	186
Tullio-jelenség	189
Toxikus belsőfül-károsodások	189
A belső hallójárat megbetegedései	190
A belső hallójárat törése	190
Neuritis vestibularis	190
Térfoglaló folyamatok	191
Neurovascularis kompresszió	191
Acusticus neurinoma	191
Primer cholesteatoma	194

17. fejezet

CENTRÁLIS VESTIBULARIS LAESIÓK

(Szirmai Ágnes)	195
Centrális vestibularis laesio fogalma	195
A centrális egyensúlyrendszeri károsodások csoportosítása	195
Centrális vestibularis laesio frontális síkban	196
Centrális károsodás sagittális síkban	197
Centrális károsodás horizontális síkban	197
Centrális vestibularis laesiót okozó leggyakoribb betegségek	198
Contusio cerebri	198
Vertebrobasilaris keringészavar	198
Agytörzsi tumorok	199
Degeneratív folyamatok	199
Demyelinizációs folyamatok	199
Migraines eredetű centrális egyensúlyrendszeri működészavar	199
Az egyensúlyrendszer centrális zavarainak terápiai lehetőségei	200
A heveny szédüléssel roham kezelése	200
A krónikus szédülő betegek kezelése és gondozása	200

18. fejezet

A VESTIBULARIS KOMPENZÁCIÓ FOGALMA

(Tóth Ágnes)	203
------------------------	-----

19. fejezet

GYERMEKKORI SZÉDÜLÉS (Tóth Ágnes) . . . . .

Benignus paroxysmalis vertigo (BPV)	206
---	-----

20. fejezet

20. SZÉDÜLÉS IDŐSKORBAN (Szirmai Ágnes) . . . . .

Korral járó változások a szemmozgató rendszerben	207
Korral járó testtartási és egyensúlyi változások	207
Az időskori szédülés okai	207
Az időskori szédülés kezelésének alapelvei	207

21. fejezet

A NERVUS FACIALIS ANATÓMIÁJA,**KLINIKUMA, BETEGSÉGEI** (Jóri József) . . . . .

A nervus facialis anatómiája	209
Az arcideg funkciója	209
Arcidegbénulás	210
Diagnosztika	210
Differenciáldiagnosztika	210
Topodiagnosztika	211
Funkcionális diagnosztika	212
Kezelés	213
Gyakorlati szempontból fontosabb kórképek kezelési elvei	213

22. fejezet

AZ ORR ÉS ORRMELLÉKÜREGEK ANATÓMIÁJA

(Kadocsa Edit)	215
Az orr	215
Külső orr	215
Orrüreg	215
Az orrmelléküregek	216
A rostasejtek	218
Az arcüreg	218
A homloküreg	219
Az iköböl	219

23. fejezet

AZ ORR ÉS MELLÉKÜREGEK ÉLETTANA,**AZ ORR FUNKCIÓI** (Hirschberg Andor) . . . . .

Orrlégzés	221
Nazális ciklus	222
Szűrés, tisztítás, előmelegítés és párasítás	222
Szaglás	222
Beszéd és énekhang kialakítás	223

24. fejezet

AZ ORR ÉS AZ ORRMELLÉKÜREGEK VIZSGÁLATA, VIZSGÁLÓ ELJÁRÁSOK (<i>Kadocsa Edit</i>)	225
Külső megtekintés és tapintás	225
Elülső és hátsó orrtükrözés	225
Elülső orrtükrözés	225
A hátsó orrtükrözés	225
Orrendoszkópia, szinuszkópia	226
Képalkotó eljárások	226
Nazális légzésfunkciós vizsgálatok	227
A rhinomanometria	228
Akusztikus rhinometria	228
Citológiai és hisztológiai vizsgálat	229
Mucociliaris működés vizsgálata	229
Szaglásvizsgálat	229
Allergológiai vizsgálatok	229
Bőrteszt vizsgálat	230
Szérum specifikus IgE	230
Allergén specifikus nazális provokáció	230

25. fejezet

A KÜLSŐ ORR BETEGSÉGEI (<i>Hirschberg Andor</i>)	231
Fejlődési rendellenességek	231
Gyulladásos betegségek	231
Folliculitis, furunculus	231
Erysipelas (orbánc)	231
Herpes simplex et zoster nasi	231
Rhinophyma	231
Daganatok	232

26. fejezet

RHINITIS (<i>Kadocsa Edit</i>)	233
Fertőzőesés rhinitis	233
Rhinitis acuta simplex	233
Panaszok, tünetek	233
Diagnózis	233
Kezelés	234
Rhinitis purulenta	234
Panaszok, tünetek	234
Diagnózis	234
Kezelés	234
Specifikus rhinitis	234
Allergiás rhinitis	234
Etiológia és patomechanizmus	234
Diagnózis	235
Kezelés	235
Allergénkerülés	235
Betegoktatás	236
Gyógyszeres kezelés	236
Kiegészítő/alternatív kezelés	238
A rhinitis allergica lépcsőzetes kezelése	238
Allergiás rhinitis műtéti kezelése	238
Egyéb rhinitis	239

Idiopathiás rhinitis	239
Rhinitis vasomotorica	239
Hormonális rhinitis	239
Gyógyszerek által kiváltott rhinitis	239
Rhinitis medicamentosa	240
Foglalkozási rhinitis	240
Környezeti ártalmak által kiváltott rhinitis	240
Élelmiszer által kiváltott rhinitis	240
Atropiás rhinitis	241
Rhinitis sicca anterior	241

27. fejezet

RHINOSINUSITISEK (RS) (<i>Hirschberg Andor</i>)	243
Definíció és diagnózis	243
Akut rhinosinusitisek	243
Kórtörténet és tünetek	243
Rizikó és súlyosbító tényezők	244
Diagnózis	244
Fizikális vizsgálat	244
Képalkotó vizsgálatok	244
Laborvizsgálat	245
Kezelés	245
Nem gyógyszeres kezelés	246
Krónikus rhinosinusitis (CRS) és orrpolyposis (NP)	247
Patogenezis	247
Gombás (mikotikus) rhinosinusitis	248
Orrpolyposis	249
Diagnózis	250
Differenciáldiagnózis	250
Kezelés	251
Szövődmények	251
Műtéti kezelés	251
Endoszkópos orr-, és melléküregsebészet (ES, ESS), Funkcionális endoszkópos sinus sebészet (FESS)	252
Képvézérelt vagy komputervezérelt navigációs rendszer	256
Mikroszkópos sinus sebészet (MSS)	258
Sinusopia maxillaris	258
Határterületi beavatkozások	258
Nem endoszkópos orr-, és melléküreg-műtétek. Endonasalis beavatkozások	259
Radikális melléküreg-műtétek	259
Specifikus gyulladások és granulomás elváltozások	260
Rhinoscleroma	260
Wegener-granulomatosis	260
Malignus midline granuloma (Midline Lethal Granuloma)	260

28. fejezet

AZ ORRSÖVÉNY BETEGSÉGEI (<i>Hirschberg Andor</i>)	261
Orrsövényferdülés (Septumdeviatio)	261
Az orrsövényferdülés tünetei	261

Diagnózis	262
Kezelés	262
Killian-szerinti septumresectio	262
Septumplastica	262
Rhinoplastica	263
Septumperforatio	263
Septum-haematoma, septum-abscessus	264

29. fejezet

ORRLÉGZÉST AKADÁLYOZÓ EGYÉB ELTÉRÉSEK

(Hirschberg Andor)	265
Orrkagyló-megnagyobbodás	265
Orrüregi idegentest	265
Choanalis atresia	266
Synechia nasi	266

30. fejezet

OBSTRUKTÍV ALVÁSI APNOE SZINDRÓMA

(Hirschberg Andor – Répássy Gábor)	267
Általános kérdések	267
Tünetek	268
Diagnózis	268
Kezelés	269

31. fejezet

SZAGLÁSZAVAROK (Hirschberg Andor) . . . . .

A szaglászavarok felosztása	271
A szaglás vizsgálata	271
A szaglászavarok kezelése	271

32. fejezet

ORRVÉRZÉS (EPISTAXIS) (Hirschberg Andor) . . . . .

Tünetek	273
Diagnózis és vizsgálatok	274
Kezelés	274

33. fejezet

AZ ORRÜREG ÉS AZ ORRMELLÉKÜREGEK**TUMORAI (Pytel József) . . . . .**

Az orr- és orrmelléküregben előforduló daganatok	277
Jóindulatú daganatok	278
Hám eredetű jóindulatú tumorok	278
Nem hám eredetű, jóindulatú tumorok	278
Rosszindulatú daganatok	280
Malignus hám eredetű tumorok	280
Malignus, nem hám eredetű tumorok	280
tumorok terjedésének útja	281
Az orrmelléküreg-tumorok diagnosztikája	282
Klinikai diagnózis	282

Röntgen és egyéb képalkotó diagnosztika	283
Biopszia	283
TNM osztályozás	283
Az orrmelléküreg-daganatok kezelése	284
A kezelési terv fölállítása	284
Műtéti megoldások	284
Orr-, és orrmelléküreg-tumorok sugárkezelése	284
Orr- és orrmelléküregi tumorok kemoterápiája	286
Kezelési eredmények	286

34. fejezet

MAXILLO-FACIALIS TRAUMATOLÓGIA

(Hirschberg Andor – Katona József)	287
Fronto-basalis sérülések	287
Tünetek	287
Vizsgálatok	288
Ellátás és kezelés	288
Arckoponya-törések	288
Lateralis arcközéptörések	289
Tünetek és diagnózis	290
Kezelés	290
A maxilla blow-out törése	291
Tünetek és diagnózis	292
Kezelés	292
Az állkapocs törései	292
Orrcsonttörés (fractura ossis nasalis)	293
Kezelés	293

35. fejezet

A SZÁJÜREG ÉS A GARAT ANATÓMIÁJA**ÉS ÉLETTANA (Répássy Gábor) . . . . .**

A szájrég és a garat anatómiája	295
A szájrég	295
Anatómiai leírás	295
Érellátás	296
Beidegzés	296
A garat	296
Epipharynx (nasopharynx, orrgarat)	297
Mesopharynx (oropharynx, szájgarat)	297
Hypopharynx (laryngopharynx, gégegarat)	297
Az epi-, meso- és hypopharynx izomrétegei	298
A garat vérellátása	298
A garat beidegzése	298
A lymphoepithelialis rendszer a garat területén	298
A szájrég és a garat élettana	299
A táplálékfelvétel és a nyelés	299
A nyelés folyamata	299
A nyelés folyamatának idegi ellátása	301
Az ízlelés – az ízlelőképesség	301
Az ízézés zavarai	301
A Waldeyer-gyűrű immunspecifikus működése	301
A hang- és beszédképzés	302

36. fejezet

A SZÁJÜREG ÉS A GARAT VIZSGÁLATA

(Répássy Gábor)	303
Az inspectio, a palpatio és a tükrök segítségével történő vizsgálat	303
A tonsillák vizsgálata	303
Az orrgarat vizsgálata	304
A hypopharynx vizsgálata	304
Az epi- és hypopharynx endoszkópos vizsgálata	304
A szájüreg és a garat röntgenvizsgálata	304
Az ízérzékelés vizsgálata – gustometria	304
Speciális diagnosztikai vizsgálatok	305

37. fejezet

A SZÁJÜREG ÉS A GARAT**DIFFERENCIÁLDIAGNÓZISA (Répássy Gábor) . . . . .**

Szájnyálkahártya-elváltozások bel- és bőrgyógyászati betegségekben	307
Szárazság	307
Színváltozások	307
Vérzések	307
Folt alakú elváltozások	307
A szájnyálkahártya lepedékes folyamatai	307
Hólyagok, erosiók, cysták	307
Aphthosus képződmények	307
Szájzár	307
Fog- vagy állcsontgyulladás	308
Akut gyulladás az állkapocs ízület környékén	308
Trauma	308
Izomgörcs	308
Tumorok	308
Egyéb okok	308
Foetor ex ore	308
Fogak, gingiva, szájüreg	308
Garat	308
Légutak	308
Nyelőcső	308
Nyelési zavar, dysphagia	308
Mesopharynx területe	308
Oesophagealis lokalizáció	308
Nyaki gerincoszlop megbetegedései	309
Neurológiai megbetegedések	309
Belgyógyászati megbetegedések	309
Bőrgyógyászati megbetegedések	309
Vegetatív dysphagia	309

38. fejezet

A SZÁJÜREG ÉS A GARAT BETEGSÉGEI

(Répássy Gábor)	311
Fejlődési rendellenességek	311
A nyelv fejlődési rendellenességei	311
Az ajkak, az állcsont, illetve a szájpadlás hasadékképződései	311

A nyúlajak és farkastorok osztályozása	311
Tünetek	312
Diagnózis	312
Kezelés	312
Sérülések	313
Égési és marási sérülések	313
Tünetek	313
Kezelés	313
Idegen testek a szájüregben és a garatban	313
Tünetek	313
Kezelés	314
Nyálkahártya-sérülések a szájüreg és garat területén	314
Tünetek	314
Kezelés	314
A garat lymphoepithelialis szerveinek hyperplasiája	314
A tonsilla pharyngea hyperplasiája – adenoid vegetatio	314
Tünetek	314
Kezelés	315
A tonsilla palatina hyperplasiája	315
Diagnózis	315
Kezelés	315
A tonsilla lingualis hyperplasiája	315
Tünetei	315
Kezelés	315
Gyulladásos betegségek a szájüregben és a garatban	316
A szájüreg és a garat nyálkahártyájának gyulladásai	316
Szájzugi rhagad	316
Cheilitis	316
Herpes labialis (ajakherpes)	316
Stomatitis	316
Hyperkeratosis és leukoplakia	318
Leukoplakia	318
Morbus Bowen (erythroplasia)	318
Dermatosisokat kísérő szájnyálkahártya-gyulladások	319
Pemphigus	319
Erythema exsudativum multiforme	319
Lichen ruber planus	319
A nyelv gyulladásos megbetegedései	319
Banalis glossitis	319
Allergiás glossitis	320
A nyelv egyéb gyulladásos betegségei	320
Szájfenékphlegmone, angina Ludovici, szájfenékabscessus	320
Waldeyer-gyűrű akut gyulladásai (tonsillitisek, anginák)	321
Akut tonsillitisek	321
A tonsillitis acuta komplikációi és szövődményei	324
Tonsillogen sepsis	325

Tonsillogen sinus cavernosus thrombosis	325	Exostosis (szájpad- és mandibulatorus)	336
Tonsillogen arrosiós vérzések	325	Juvenilis orrgaratfibroma (basal fibroid)	336
Ritka abscessusformák a garat területén	326	Chordoma	336
A Waldeyer-gyűrű krónikus gyulladásai, krónikus tonsillitis – góckérdés	326	Craniopharyngeoma (Wertheim-tumor, Rathke-tumor)	337
Adénotomia és tonsillectomia lehetséges szövődményei	329	Egyéb jóindulatú daganatok	337
A garatnyálkahártya gyulladása	330	Praecancerosis	337
Pharyngitis acuta	330	Praecancerosus elváltozások	337
Pharyngitis chronica	330	A szájüreg és garat praecancerosus állapotai	338
A garat neurológiai megbetegedései	331	Leukoplakia és erythroplakia	338
Fájdalommal járó kórképek a garat területén	331	Lichen planus	338
Proçessus styloideus elongatus szindróma (stylalgia)	331	Candidiasis	338
A n. glossopharyngeus (IX.) neuralgiája	331	Naevus, spongiosus (s. spongiformis) albus mucosae	339
A n. vagus (X.) neuralgiája	331	Malignus tumorok a szájüregben és a garatban	339
Globus hystericus (globus nervosus, funkcionális dysphagia)	332	A szájüreg malignus tumorai	339
Dysphagia	332	Tünetek	339
Motoros garatbénulás	332	Osztályozás	339
A lágy szájpad bénulása	332	Ajakcarcinoma	339
Garatgörcs	332	A nyelv carcinomái	339
Pharyngoplegia	333	A bucca carcinomája	340
Palatalis myoclonus	333	Szájfenék-carcinoma	341
A IX., X., XI., XII. agyidegek bénulása	333	A gingiva carcinomája	341
Érzészavarok a garatnyálkahártya területén	333	A szájpadcarcinoma	341
Hyperaesthesia	333	Az epipharynx malignus tumorai	341
Anaesthesia pharyngis	333	Tünetek	341
Jóindulatú daganatok és tumorszerű elváltozások a szájüregben és a garatban	333	Diagnózis	341
Cysták, cystaszerű elváltozások, diverticulumok	334	Kezelés	342
Epidermoid és dermoid cysták	334	Nasopharyngealis carcinoma	342
A nasolabialis cysta	334	Alacsony malignitású nasopharyngealis papillomatosus adenocarcinoma	343
Eosinophil granuloma	334	A mesopharynx malignus tumorai	343
Ranula (nyálmirigy retentiós cysta)	334	Definíció	343
Diverticulum pharyngis (pharyngocele)	334	Kiváltó és kockázati tényezők	344
Jóindulatú daganatok	334	Diagnózis	344
Fibroma	334	A hypopharynx malignus tumorai	348
Åbrikosov-tumor (granularis sejtes myoblastoma)	334	Tünetek	349
Haemangioma, lymphangioma	335	Kezelés	349
Nyelvgöki strúma	335	Az AIDS-ben előforduló fül-orr-gégészeti megbetegedések	350
Leiomyoma	335	Vírusfertőzések	351
Osteocondroma	335	Gombás fertőzések	351
Lipoma	335	Protozoonok okozta fertőzések	351
Mesenchymoma	335	Baktériumok és spirochaeták okozta fertőzések	351
Neurogen tumorok	335	Lymphadenopathiák	351
Traumás neuroma	335		
Papilloma	335		
Condyloma acuminatum	335		
Focalis epithelialis hyperplasia	336		
Pyogen granuloma	336		
Rhabdomyoma	336		

39. fejezet

A NYÁLMIIRIGYEK ANATÓMIÁJA ÉS BETEGSÉGEI

(Jóri József)	353
A nyálmirigyek anatómiája	353
Glandula parotis	353
Glandula submandibularis Glandula sublingualis	353

A nyálmirigyek élettana	353	A légút biztosítása	369
Diagnosztika	353	A légutak védelme	369
Anamnézis	353	A phonatio	370
Inspekció	354		
Palpáció	354	41. fejezet	
Képkalkotó diagnosztika	354	A GÉGE VIZSGÁLATA, A GÉGÉSZETI	
Ultrahangvizsgálat	354	DIAGNOSZTIKA (Répassy Gábor)	371
Röntgendiagnosztika	354	A gége eszközös vizsgálata	371
MRI (mágneses rezonanciás képkalkotás;		Indirekt laringoszkópia	371
Magnetic Resonance Imaging)	355	Direkt laringoszkópia (a gége direkt vizsgálata)	373
Szcintigráfia	355	Száloptikás flexibilis laringoszkópia	373
Invazív diagnosztika	355	Radiológiai vizsgálómódszerek (a gége	
Szondázás	355	radiodiagnosztikája)	374
Biopszia	355	Konvencionális röntgendiagnosztika	374
A nyálmirigyek betegségei	355	Komputertomográfia	374
Gyulladások	355	Mágneses rezonancia vizsgálat (MRI)	374
Sialadenitis acuta suppurativa	355	Ultrahang	374
Parotitis epidemica (mumps)	355	Laringo-elektromiográfia	374
Sialadenitis chronica	356		
Küttner-tumor (a glandula submandibularis			
krónikus szklerotizáló sialoadenitise)	356		
Sialoadenitis obstructiva	356	42. fejezet	
Radiogén sialoadenitis	356	A GÉGE BETEGSÉGEI (Répassy Gábor)	375
Immunsialoadenitis	357	A gégebetegségek tüneteiről általában	375
Fejlődési rendellenességek és degeneratív		Fejlődési rendellenességek	375
elváltozások	357	Laryngomalacia	376
Ranula	357	Diaphragma laryngis	376
Egyéb cisztózus elváltozások	358	Congenitalis subglottikus stenosis	376
Sialoadenosisok (sialosisok)	358	Macskanyávogási (cri du chat vagy cat cry)	
Sialolithiasis	358	szindróma	377
Traumák	359	Veeszületett hangszalagbénulások	377
Etiológia, patogenezis	359	Subglotticus haemangioma	377
Diagnosztika:	359	Congenitalis gégelymphoma	377
Kezelés	359	Cysticus gégeelváltozások	377
Daganatok	359	Laryngocele	378
Jóindulatú daganatok	359	A gége érzékszavarai	378
Kezelés	359	A gége mozgászavarai	
Rosszindulatú daganatok	360	(hypokinesis, paresis, paralysis)	379
		A gége izomeredetű (myopathias)	
		mozgászavarai	379
		Internus – transversus bénulás	379
		Hyperkinesisek	379
		A gége idegi eredetű mozgászavarai	380
		Hangszalagbénulások	380
		Hangréstágító műtétek	381
		Tracheotomia	381
		Urgens tracheotomia. Conicotomia	382
		A gége sérülései	382
		A hang túlerőltetése	382
		Kontakt ulcus	382
		Intubációs gégesérülések	383
		Külső traumák	383
		Inhalációs gégesérülések	383
		Idegen testek a gégében	384

40. fejezet

A GÉGE ANATÓMIÁJA ÉS ÉLETTANA

(Répassy Gábor) 363

A gége fejlődéstani és funkcionális anatómiai
vonatkozásai. A gége vizsgálata 363

A gége fejlődése 363

A gége környezete 363

A gége porcai 365

Szalagok és ízületek 365

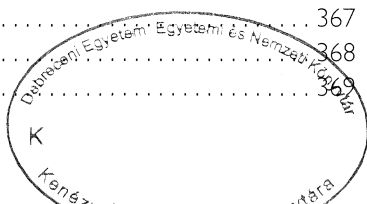
A gége izmai 366

A gége üregei és nyálkahátyája 367

A gége erei 367

A gége idegellátása 368

A gége élettana 369

A gége akut gyulladási betegségei	384	A sugárterápia típusainak indikációja supraglotticus-glotticus-subglotticus malignomákon	400
Akut laryngitis	384	Besugárzás technikája	400
Croup-szindróma	384	A sugárkezelés mellékhatásai	401
Laryngitis subglottica	384	Gégetumrok radiokemoterápiája	401
Epiglottitis acuta – epiglottitis phlegmonosa	385	Gégerákos betegek speciális ellátása	401
Krónikus gégegyulladások	385	Életviteli tanácsok	401
Laryngitis chronica non specífica	385		
Gégetuberculosis	385		
Laryngitis syphilitica	385		
Scleroma laryngis	385		
Lokális gégeamyloidosis	385		
Wegener-granulomatosis és letalis közepvonal granuloma a gégében	386		
Sarcoidózis gégeszeti manifesztációja	386		
Arthritis cricoarytenoidalis	386		
Perichondritis laryngis	386		
Degeneratív gégeelváltozások	386		
Hyperplasticus krónikus laryngitis	386		
Reinke-oedema	386		
Hangszalagpolypok	387		
Dysphonia plica ventricularis	387		
Leukoplakia – pachydermia – keratosis	387		
A gége jóindulatú és egyéb (nem planocellularis) daganatai	388		
Gégepapilloma	388		
Seromucinosus „kis nyálmirigy” daganatok	389		
Lymphoreticularis gégetumrok	389		
Fibromatosus gégetumrok	389		
Lipoma, liposarcoma	389		
Ér eredetű gégedaganatok	389		
Myogen tumorok	389		
Neurogen, neuroendocrin gégetumrok	390		
Gégeporctumorok	390		
A gégerák	390		
Epidemiológia, etiológia	390		
A primer tumor kiindulása és lokális terjedése	390		
A supraglotticus rák	391		
A glottikus tumorok	392		
A subglotticus rák	393		
A metastatizálás irányai	393		
A daganat szövettani típusai	394		
TNM-klasszifikáció	394		
Prognózisbecslési módszerek	394		
Diagnosztikai teendők	396		
Anamnézis	396		
Gégetükri vizsgálat	396		
A kezelés általános elvei	397		
A gégerák sebészi terápiája			
A gégerák szén-dioxid (CO ₂) lézersebészete	399		
A metastasis terápiája	400		
A gégerák nem sebészi kezelése	400		
A gégerák sugárterápiája	400		
		43. fejezet	
		GÉGE-LÉGCSŐSZŰKÜLETEK	
		(Lichtenberger György)	403
		Supraglottikus gégeszűkület	403
		Patomechanizmus	403
		Tünetek, panaszok	403
		Diagnózis	403
		Kezelés	403
		Konzervatív kezelés	403
		Sebészi kezelés	403
		Szövődmények	404
		Prognózis	404
		A hangszalagok magasságában kialakult gégeszűkület	404
		Elülső commissurahegesedés, összenövés és membrán	404
		Patomechanizmus	404
		Tünetek	404
		Diagnózis	404
		Kezelés	404
		Szövődmények	402
		Prognózis	405
		Hátsó commissura stenosis	404
		Patomechanizmus	404
		Tünetek	406
		Klasszifikáció	406
		Diagnózis	406
		Kezelés	406
		Szövődmények	407
		Prognózis	407
		Kannaporcok közötti hegesedés	407
		Patomechanizmus	407
		Tünetek	407
		Diagnózis	407
		Differenciáldiagnózis	407
		Kezelés	407
		Szövődmények	407
		Prognózis	407
		Kétoldali cricoarytenoideális ízületi ankylosis	407
		Patomechanizmus	408
		Tünetek	408
		Diagnózis	408
		Kezelés	408
		Szövődmények	408

Kétoldali hangszalagbénulás	408
Patomechanizmus	408
Tünetek	408
Diagnózis	408
Kezelés	408
Szövődmények	411
Prognózis	411
Subglotticus szűkületek	412
Subglotticus gégeszűkület (cricotrachealis stenosis)	412
Patomechanizmus	412
Tünetek	412
Diagnózis	412
A szűkület foka, klasszifikációja	412
Kezelés	412
Szövődmények	414
Prognózis	414
Tracheaszűkület	414
Patomechanizmus	415
Tünetek	415
Diagnózis	415
Kezelés	415
Szövődmények	416
Prognózis	416

44. fejezet

A NYAK ANATÓMIÁJA, ÉLETTANA ÉS BETEGSÉGEI

(Tamás László)	417
A nyak anatómiája	417
Nyaki régiók és izomháromszögek	417
Regio colli mediana	417
Regio colli lateralis	417
Nyaki fasciák	418
Fascia colli superficialis	418
Fascia colli mediana	418
Fascia colli profunda	418
Nyaki spatiumok	418
Nyaki erek	419
A nyaki nyirokrendszer	421
Nyaki beidegzések	422
Motoros beidegzés	422
A nyak külső részének érzőideg-ellátása	422
Kevert idegek	422
A nyak élettana	423
Vizsgáló módszerek	423
Megtéktetés (inspekció)	423
Tapintás	423
Hallgatózás és tapintás	424
Hagyományos radiológiai vizsgálatok	424
Ultrahang	424
Nyaki lymphangiográfia	424
Komputertomográfia (CT)	424
Mágneses rezonancia vizsgálat (MR)	424

Pozitron emissziós tomográfia (PET) és a PET CT	424
Szcintigráfia	424
Aspirációs citológia, finomtű-biopszia	424
Betegségek a nyakon	425
Fejlődési rendellenességek	425
Laterális nyaki fisztulák	426
Laterális nyaki ciszták	426
Medialis (Ductus thyreglossus) ciszták és fisztulák	426
Vázizomrendszeri rendellenességek	427
A nyaki lágyrészek gyulladós betegségei	427
Felületes fertőzések	427
Mély nyaki fertőzések, phlegmonosus gyulladások, tályogok	427
Nyaki nyirokcsomók fertőzései	428
Nem specifikus lymphadenitis	428
Nyaki sérülések	435
A nyak tumorai	435
Vascularis tumorok	435
Neurogén tumorok	436
Nyaki lipomák, Madelung deformitás	437
Neoplasztikus lymphadenopathiák	437
Nyaki dissectiók	441
Radikális nyaki dissectio	441

45. fejezet

A PAJZSMIRIGY ÉS MELLÉKPAJZSMIRIGY FÜL-ORR-**GÉGÉSZETI VONATKOZÁSAI (Pytel József)**

Pajzsmirigy	449
Klinikai tünetek	449
Nyaki tünetek	449
Hormonális tünetek	449
A pajzsmirigybetegségek diagnosztikája	449
Tapintás	449
Képkotó eljárások	450
A pajzsmirigy izotópos vizsgálata	450
Laborvizsgálatok	451
Hisztológiai vizsgálatok	451
Műtéti típusok	452
Enucleatio	452
Subtotalis resectio	452
Lobectomy és isthmus resectio	453
Thyroidectomy totalis	453
Kiterjesztett műtét	453
Palliatív műtét	453
Pajzsmirigybetegségek	453
Nem toxikus (normofunkciós) strúmák	453
Toxikus (hiperfunkciós) strúmák	454
Hipofunkciós strúmák	455
Speciális strúmák	455
Malignus strúmák	456

Malignus pajzsmirigy-tumorok sebészi kezelése	457	A nyelvőcső vizsgálata	476
A pajzsmirigyműtétek intra- és posztoperatív szövődményei	457	Klinikai vizsgálat	476
Gondozás	458	Röntgenvizsgálat	476
Mellékpajzsmirigy	459	Oesophagoszkópia	476
A mellékpajzsmirigyek patológiája	459	• Oesophagoscopia előkészítése, érzéstelenítés	476
Hypoparathyreosis	459	Merev eszközös oesophagoscopia	476
Hyperparathyreosis	460	Flexibilis üvegszál-optikás oesophagoscopia	477
A mellékpajzsmirigy sebészi anatómiája	460	Manometria	477
Műtéti típusok	460	Nyelőcső pH-monitorizálás	478
Posztoperatív gondozás	461	A nyelvőcső endoszkópos ultrahang vizsgálata	479
		A nyelvőcső betegségei	479
		Traumák	479
		Savak és lúgok okozta sérülések	479
		Idegen testek	481
		Tompa és penetráló sérülések, perforáció, Mallory–Weiss-szindróma	483
		Nyelőcső diverticulum	483
		Zenker diverticulum	483
		Valódi nyelvőcső divertikulum	484
		Trakciós diverticulum	484
		Gyulladások és gyulladós szűkületek	485
		Akut oesophagitis	485
		A nyelvőcső gombás fertőzése (candidiasis)	485
		Heges szűkület	485
		Reflux betegség / Gastro-Oesophagealis Reflux Betegség (GORB), Gastro-esophageal Reflux Disease (GERD)	485
		Laryngopharyngealis refluxhoz (extraoesophagealis reflux) társuló gégeészeti panaszok	486
		A nyelvőcső motilitás zavarai	488
		Idiopathiás nyelvőcső spazmus	488
		Achalasia (cardiospasmus)	488
		Nyelőcső varicositas	489
		Congenitalis anomáliák és fisztulák	489
		Congenitális nyelvőcsőszűkület	489
		Rövid nyelvőcső	489
		Tracheoesophagealis fistula	489
		Az aortaív veleszületett fejlődési rendellenességének következtében fellépő dysphagia	490
		Hiatus hernia	490
		A nyelvőcső daganatai	490
		Jóindulatú daganatok	490
		A nyelvőcső praecancerosus elváltozásai	490
		Malignus tumorok	491

46. fejezet

A HÖRGŐRENDSZER ANATÓMIÁJA, ÉLETTANA**ÉS BETEGSÉGEI** (Tamás László) 463

A hörgőrendszer anatómiája 463

A hörgőrendszer leírása 463

Véréllátás 464

Nyirokelvezetés 464

Beidegzés 465

A hörgőrendszer élettana 465

Vizsgáló módszerek 465

Bronchoszkópia 465

Röntgenvizsgálat 465

A hörgőrendszer betegségei 467

Szűkületek 467

Akut szűkületek 467

Krónikus szűkületek 469

Idegen testek 469

A krónikus idegen testek következményei 472

Trauma 472

Fertőzések 472

Tracheitis 472

Akut laryngotracheobronchitis gyermekekben, laryngitis subglottica (pseudocroup) 472

Diphtheriás tracheitis 473

Tracheitis sicca 473

Congenitalis és hereditær anomáliák 473

Bronchiectasia (cylindrikus vagy saccularis) 473

Tumorok 473

Jóindulatú tumorok 473

Rosszindulatú trachea tumorok 473

Bronchialis carcinoma 474

47. fejezet

A NYELŐCSŐ ANATÓMIÁJA, ÉLETTANA**ÉS BETEGSÉGEI** (Tamás László) 475

A nyelvőcső anatómiája 475

A nyelvőcső élettana, kórélettana 475

48. fejezet

FONIÁTRIA (Kiefer Gábor) 493

A foniátria tárgya 493

A beszédprodukción kör.	493	49. fejezet	
A beszédprodukción életana	493	REKONSTRUKTÍV ÉS ESZTÉTIKAI PLASZTIKAI	
A légzés szerepe a beszédprodukciónban	493	SEBÉSZET A FÜL-ORR-GÉGÉSZETBEN	
Az emberi hang képzésének fő tényezői	494	(Rezek Ödön)	511
A foniátria vizsgálómódszerei	495	Bevezetés	511
A gége vizsgálata	495	A bőr szerkezete	511
A beszédhang vizsgálata	496	A bőr vérellátása	512
A hang szubjektív vizsgálata	496	Műteti metszésvezetés	513
Objektív hangvizsgáló eljárások	498	A bőrhány	513
A foniátriai kezelés	499	A lebeny fogalma	514
Gégediéta	499	Hogyan pótol bőrt a lokális lebeny?	514
Hangterápia	499	Atraumatikus szövetkezelés	514
Lazító gyakorlatok	499	A hegek a bőrön	515
Légzőgyakorlatok	500	Az fiziológias heg	515
Hangindítási gyakorlatok	500	A hypertrophias heg	515
Inhalációs kezelés	500	Az atrophias heg	516
Elektroterápia	500	A keloid	516
Phonochirurgia	501	Hegkorrekciók	516
Foniáter, logopédus és pszichiáter		Z-plasztika	516
együttműködése	501	V-Y-plasztika	517
A beszédprodukción zavarai	501	A bőrpótlás lehetőségei	517
Organikus hangképzési zavarok	502	Bőrpótlás lebenyekkel	518
Mutációs zavarok	502	Bőrpótlás szabad átültetéssel	520
Spasztikus dysphonia	504	Az arc bőrhányainak pótlása	521
Funkcionális hangképzési zavarok	504	Plasztikai műtétek a fülkagylón	524
Phonoponosisok	504	Az orrdeformitások korrekciója – rhinoplastica	525
Phononeurosis	507	Funkcionális szemlélet	525
Hangképzés teljes gégeeltávolítás után	508	Az anatómiai struktúrák minél teljesebb	
A gége hangképző működésének pótlása:		megőrzése	525
a nyelvcsőbeszéd	508	Atraumatizmus	525
Hangprotézis implantáció	508	Az orrdeformitások leggyakoribb típusai	525
Elektrolarynx	509	Tárgymutató	529